

ЦІННОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Соціальні цінності відграють важливу роль в кожному суспільстві та є інтегруючим фактором для соціальних груп. В науковій доктрині існує чимало дефініцій слова «цінність», проте вперше воно було введено в науковий обіг німецьким філософом Лотце ще у XIX ст. Узагальнюючи позиції вчених та науковців, цінністю є певні ідеали, ідеї та концепції, життєві орієнтири, які на конкретному історичному етапі розвитку суспільства, відповідають його інтересам та визначають загальноприйняті стандарти, яких необхідно дотримуватися. Питання цінностей Європейського Союзу є актуальним для України у зв'язку з подіями, що розпочалися ще наприкінці 2013-го року та відбуваються і зараз в нашій державі, що безпосередньо пов'язані із прагненням українського народу до євроінтеграції та тісному співробітництву із ЄС та країнами-членами у різних сферах життя, в тому числі і щодо ціннісних орієнтирів, забезпечення захисту прав та свобод кожної людини. Вивченням цінностей Європейського Союзу та їх впливу на Україну займалися такі відомі вчені та науковці: Амельченко Н., Харитонов О. Є., Кудряченко А. І., Сакало О. Є тощо.

Цінності Європейського Союзу закріплені в його установчих документах та інших актах, якими є Договір про Європейський Союз 2007-го року, Хартія основних прав Європейського Союзу, що була прийнята у 2000-му році та інші. Згідно зі ст. 2, ДЄС Союз засновано на цінностях поваги людської гідності, свободи, демократії, рівності, правової держави та дотримання прав людини, включаючи права осіб, що є меншостями. Ці цінності є спільними для країн-членів в рамках суспільства, що характеризується плюралізмом, недискримінацією, терпимістю, справедливістю, солідарністю та рівністю жінок та чоловіків [1]. Проте, важливим механізмом втілення таких цінностей в реальність, а не залишення їх декларативними, є їх обов'язковість для кожної країни-члена або кандидата в члени, а також процедура, передбачена в ст.7 ДЄС, яка надає можливість

ЄС констатувати наявність серйозного та стійкого порушення цінностей, що закріплені в ст.2 ДЄС певною державою, та застосувати певні санкції до неї.

Виходячи з Конституції України та законодавства в цілому, можна зробити висновок, що більшість цінностей закріплені на законодавчому рівні, а отже є обов'язковими для виконання та дотримання. Проте, на практиці ми щодня стикаємось із численними порушеннями прав людини, її свобод, завдання шкоди її інтересам, які повинні захищатися та гарантуватися державою, але такий захист не здійснюється належним чином. Ужгородським прес-клубом у рамках проекту «Просування реформ в регіони» Програми Європейського Союзу «Підтримка громадянського суспільства в Україні» було проведено соціальне опитування населення різних міст України щодо питань, що стосуються європейських цінностей та пріоритетності їх втілення в життя. Результати опитування продемонстрували, що найбільшою цінністю із запропонованого переліку для респондентів є «мир» (56,6%), «цінність людського життя» (42,7%) та «права людини» (33,3%). Найменші показники здобули цінності «повага до інших культур» (5,4%) та «толерантність» (9%) [2]. В цілому, більшість населення України виступає за продовження процесів євроінтеграції та вважає, що нашій країні варто слідувати прикладу Європи, яка запровадила ціннісні орієнтири для всього континенту.

Незважаючи на зацікавленість та бажання населення дотримуватися та втілити такі цінності в реальність, в Україні існує ряд проблем та перешкод для більш тісної співпраці із ЄС та в майбутньому членства. В першу чергу - це корумпованість органів державної влади, недовіра населення до судової влади, менталітет, що успадкувало населення ще з часів існування СРСР, консервативність ідей та поглядів, недосконала економічна конкуренція та ринкова економіка, низький рівень життя населення, високий рівень злочинності, воєнні та бойові дії на сході країни, що руйнують та виснажують економіку, і звісно, пандемія COVID-19, яка внесла свої корективи в розвиток всіх держав світу без виключень. Проте, зі всіма цими чинниками необхідно боротися для того, щоб досягти добробуту населення та довгоочікуваного миру, підвищити рівень життя та збудувати міцну економіку, для чого Україна вже здійснює перші кроки, в тому числі у вигляді налагодження співпраці із ЄС та країнами-

членами у економічній, культурній, юридичній та політичній сферах. Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що для подолання перешкод необхідно провести очищення владних структур, боротьбу з корумпованістю, забезпечити стійкий та неухильний розвиток економіки та зростання рівня життя, відновити довіру громадян та інших осіб до суду, укріпити впевненість в тому, що їх права будуть справедливо та неупереджено захищені, чого неможливо досягти без закріплення та дотримання цінностей Європейського Союзу.

Джерела:

1. Договір про Європейський Союз. Маастрихт. Від 7 лютого 1992 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029/conv#n144.
2. Ужгородський прес-клуб «Європейські цінності». URL: <https://zaholovok.com.ua/jevropeiski-tsinnosti-yaki-same-zakhorlyuyut-nas-naibilshe>.
3. Сахань О. М, Шевчук Н. В. Європейські цінності як запорука процвітання суспільства: український вибір. URL: <file:///C:/Users/ASUS/Desktop/133580-293014-1-PB.pdf>.

Науковий керівник – д.ю.н., професор Сурілова О. О.